

The Journal of Academic Social Science Studies

International Journal of Social Science

Volume 5 Issue 5, p. 227-245, October 2012

**EBEVEYNLERİNİN EĞİTİM DÜZEYLERİNİN TÜRKÇE
ÖĞRETMENİ ADAYLARININ YAZMA ALIŞKANLIKLARINA
ETKİSİ***

*THE EFFECT OF PARENTS' EDUCATIONAL LEVEL OF TURKISH LANGUAGE
TEACHING PRESERVICE TEACHERS' WRITING HABITS*

Arş. Gör. Nur Hümevra ÖZDEMİR EREM

Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü

Abstract

The aim of this study to research the effects of parents' educational level of Turkish Language Teaching students' writing habit. In the study correlative investigation model is used. The universe of the study includes the students of Turkish language teaching students in spring semester of the 2010–

* Bu çalışma İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde hazırlanan “Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma” adlı yüksek lisans tezinden özetlenerek hazırlanmıştır.

2011 academic year. The sample of the study consists of 854 students of Faculty of Education, Malatya İnönü University; Faculty of Education, Elazığ Fırat University; Muallim Rıfat Faculty of Education, Kilis 7 Aralık University. In this study “Writing Habit Scala” which is developed by researcher is used. In analyses of the data, one-way analysis of variance (ANOVA) was used. At the end of the study it was seen that mothers’ level of education has influenced the Turkish language teaching students’ writing habit more than fathers’. In general, when parents educational level rise, Turkish language teaching students writing habits are improve.

Key Words: Writing skill, writing habit, Turkish language teaching preservice teachers.

Özet

Bu çalışmanın amacı anne ve babaların eğitim düzeylerinin Türkçe öğretmeni adaylarının yazma alışkanlıklarına etkisini incelemektir. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2010–2011 eğitim- öğretim yılı bahar yarıyılında öğrenim gören Türkçe öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Kilis 7 Aralık Üniversitesi Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi, Malatya İnönü Üniversitesi ve Elazığ Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültelerinin toplam 854 öğrencisi oluşturmaktadır. Bu çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen “Yazma Alışkanlığı Ölçeği” kullanılmıştır. Veriler, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile elde edilmiştir. Araştırmanın sonunda annelerinin eğitim düzeylerinin babaların eğitim düzeylerine göre Türkçe öğretmeni adaylarının yazma alışkanlıklarını daha fazla etkilediği görülmüştür. Genel olarak annelerin ve babaların eğitim düzeyi arttıkça Türkçe öğretmeni adaylarının da yazma alışkanlıkları artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yazma becerisi, yazma alışkanlığı, Türkçe öğretmeni adayları.

1. Giriş

Bir anlatma becerisi olan yazma, bireylerin kendilerini ifade etmeleri için kullanılan bir yoldur. Resmî bir kuruma bir şeyler arz etmek için doğru bir biçimde dilekçe yazmayı, bir iş yerinde çalışmaya başlayabilmek için düzgün bir özgeçmiş yazmayı, insan doğası gereği bireylerle iletişim halinde olmak için dil kurallarına uygun mektup, e-posta yazmayı bilmek gerekir. Hayatımızın her anında sürekli olarak bir şeyleri yazmak zorunda olduğumuz için bireylerde bu becerinin gelişmiş olması beklenmektedir. Oysa bu beklentinin aksine, yapılan araştırmalar durumun düşünüldüğü gibi olmadığını göstermektedir. Öztürk (2007: i) tarafından hazırlanan İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Yaratıcı Yazma Becerilerinin

Değerlendirilmesi konulu doktora tezinde, yapılan araştırmaların ilköğretim okullarının yazma becerisini kazandırmada kesinlikle yetersiz kaldığını ve ilköğretim okullarının mezun ettikleri öğrencilerin üçte ikisinin basit bir mektup bile yazamadığı ifade edilmektedir.

Yükseköğretim sınıflarına gelen öğrencilerin kültür ve bilgi seviyelerinde kuşaktan kuşağa gözle görülür bir oranda düşüş görülmektedir (Aktaş ve Gündüz, 2004: 1). Dolayısıyla ilköğretim öğrencilerine yazma becerisini kazandırmakla görevli bugün Türkçe öğretmeni adayları yarın ise öğretmen olacaklara büyük sorumluluklar düşmektedir. Bu nedenle öğretmenlik mesleğine adım atacak olan Türkçe eğitimi bölümü öğrencilerinin yazma becerilerini alışkanlığa dönüştürmüş olmaları gerekmektedir. Böylece öğretmen adayları, ileriki yıllarda yetiştirecekleri öğrencilerine bu beceriyi aktarırken daha yetkin olacaklardır. Bu yolda, öğrencilere yazma becerisinin kazandırılmasını sağlayacak olan öğretmenlerin ne derece yazma alışkanlığına sahip olduklarını belirlemek son derece önemlidir. Yazma alışkanlığı ise becerilerin pratikleşmiş halidir. Yazma alışkanlığını bir bütün olarak ele almak yerine parçalara bölüp alt başlıklara ayırarak incelemek daha doğru olacaktır.

Yazma Yeterliliği: Yazmaya başlamadan önce yazıyı kaleme alacak kişinin yazma alışkanlığına sahip olması için öncelikle yazma becerisine sahip olması gerekmektedir. Yazı yazma ile ilgili birtakım yeterliliklere sahip olunmadan yazma alışkanlığı kazanılamaz. Yazma alışkanlığı için bu şarta yazma yeterliliği denebilir. Yazma yeterliliğine sahip olmak için bireyler bilgi alışverişinde bulunur, sohbetler eder, kitap okur...

Yazım Kurallarına ve Noktalama İşaretlerine Uyma: Yazım kuralları ve noktalama işaretleri bir yazının adeta trafik işaretleri gibidir. Yazının düzenini sağlamada başvuru en önemli ve pratik kurallar dizgesidir. Bu kurallar, doğru yazı yazma alışkanlığı edinilmesi açısından son derece önemlidir. Ancak yaratıcı yazma çalışmalarında, öğrencilerin dikkatlerinin yoğun tutulması ve bölünmemesi için kullanılmazlar.

Yazıyı Edebî Tür Olarak Kullanma: Bir kimsenin yazma alışkanlığına sahip olup olmadığını gözlemlemenin bir yolu da ortaya çıkardığı ürünlere bakmaktan geçer. Çünkü yazma alışkanlığına sahip insanlar duygu, düşünce, hayal ve deneyimlerini yazarak ifade etme yolunu tercih ederler. Bu ise ürünlerin zamanla olgunlaşıp başarılı hale gelmesine yardımcı olur.

Yazıyı İletişim Aracı Olarak Kullanma: Çağımızda iletişimin en temel unsurlarından biri haline gelen İnternet kanalıyla iletişim insanların ilgisini çekmektedir. Sosyal ağlar, insanlar üzerinde artık etkili birer hal almaya başlamıştır. Dünyanın bir ucundan diğer bir ucuna, bir evrakın ulaşması saniyeler almaktadır. Bu nedenle kitle iletişim araçlarıyla yazışma ekonomik bir hale dönüşmektedir. Böylece özellikle gençler olmak üzere her yaşta insan yazıyı iletişim aracı olarak kullanmaktadır. Yazma denildiğinde insanların aklına yalnızca bir kâğıt ve kalem yardımıyla yapılan eylem gelmemelidir. Arkadaşına duygularını yüz yüze ya

da telefonla söyleyemeyen biri mesaj yazma yolunu tercih etmekte; bir evrakın başka bir yere gönderilmesi için faks makineleri kullanılmakta; sosyal medya üzerinden yazışılmakta; olaylar karşısındaki tepkiler ve sevinçler yine sosyal medya üzerinden paylaşılmaktadır.

Yazma İzlemini/ Stratejisini Kullanma: Yazma izlemi, yazmanın diğer dil becerileri ile ilişkilendirilerek yapılması anlamına gelmektedir. Bir konferansta konuşmacıların anlattıklarının unutulmaması için dinleyicinin not tutması yazmayı dinleme ve konuşma ile, yazı yazarken yanına bununla ilgili çizimler, resimler, grafikler yapmak yazının görsel okuma ve görsel sunu ile ilişkisini ortaya koymaktadır. Yazılarda bu ilişkilere dikkat etmek ve bu stratejileri kullanmaya çalışmak yazma stratejilerine başvurmak anlamına gelmektedir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı anne ve babalarının eğitim düzeylerinin Türkçe öğretmeni adaylarının yazma alışkanlığına etkisini incelemektir. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

1. Türkçe öğretmeni adaylarının yazma alışkanlıkları annelerinin eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
2. Türkçe öğretmeni adaylarının yazma alışkanlıkları babalarının eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

2.2. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Karasar (2006: 81), ilişkisel tarama modelinin iki ve daha çok sayıdaki değişkenlerin arasında değişimin varlığını ya da derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modeli olduğunu belirtmektedir.

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2010–2011 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında öğrenim gören Türkçe eğitimi bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise uygun örnekleme yöntemine (Büyüköztürk vd., 2011:91) göre belirlenen Kilis 7 Aralık Üniversitesi Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi, Malatya İnönü Üniversitesi ve Elazığ Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültelerinden toplam 902 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Ancak geri dönen ölçek formları arasından eksik/hatalı doldurulanlar ve ardından uç değerlere sahip olanlar çıkarıldıktan sonra geriye kalan 854 öğrenci çalışmaya dâhil edilmiştir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen 5’li likert tipi 25 maddelik “Yazma Alışkanlığı Ölçeği”nden yararlanılarak elde edilmiştir. Ölçek 5 faktörden oluşmaktadır.

Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayılarının I. faktör için .904, II. faktör için .773, III. faktör için .728, IV. faktör için .768 ve V. faktör içinse .559 olarak hesaplandığı görülmüştür.

Ölçeğin kararlılık açısından güvenilirliğini gösteren test-tekrar test güvenilirlik katsayıları I. faktör için .768, II. faktör için .823, III. faktör için .745, IV. faktör için .710 ve V. faktör içinse .630 olarak hesaplanmıştır.

Ölçeğin her bir faktöründe yer alan maddeler için hesaplanan düzeltilmiş madde-toplam korelasyonların .843 ile .337 arasında değiştiği ve tüm maddeler için alt ve üst %27’lik gruplar arasında karşılaştırmaların anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmacı tarafından geliştirilen “yazma alışkanlığı ölçeği”, iki bölümden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının yazma alışkanlıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi için ölçeğin ilk bölümünde kişisel bilgi formu yer almaktadır. Ölçeğin ikinci bölümünde ise yazma alışkanlığına ait olan 5 alt boyutta toplam 25 madde yer almaktadır.

Ölçekteki puanlamada 1-1.80 arasında puan değeri alan maddeler “Hiçbir zaman”, 1.81-2.60 arasında puan değeri alan maddeler “Nadiren”, 2.61- 3.40 arasında puan değeri alan maddeler “ Ara sıra”, 3.41- 4.20 arasında puan değeri alan maddeler “Sık sık”, 4.21-5.00 arasında puan değeri alan maddeler “Her zaman” olarak değerlendirilmiştir. Veriler SPSS 16.0 programı kullanılarak çözümlenmiş, bulgular tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

Ölçekte yer alan maddelerin analizi için ise ANOVA kullanılmıştır.

3. Bulgu ve Yorumlar

3.2. Birinci Alt Probleme Ait Bulgu ve Yorumlar

Araştırmada, “Türkçe öğretmeni adaylarının yazma alışkanlıkları annelerinin eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?” olarak ifade edilen birinci alt probleme cevap bulmak amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 1’de verilmiştir.

				→							
	6. Üniversite mezunu	20	12,40	3,97							6>2, 6>3
Yazma stratejisi kullanma	1. Okuma yazma bilmiyc	254	8,00	2,65	Gruplararası	248,19	5	49,64	7,467	,000*	3>1
	2. Okuma yazma biliyor	124	8,48	2,65	Gruplarıçi	5637,16	848	6,65			
	3. İlkokul mezunu	310	8,49	2,48	Toplam	5885,35	853				4>1, 4>2, 4>3
	4. Ortaokul mezunu	69	9,66	2,50							
	5. Lise mezunu	77	9,52	2,64							5>1, 5>2, 5>3
	6. Üniversite mezunu	20	9,30	2,77							6>1

*p<.05

Tablo 1'deki veriler incelendiğinde, öğrencilerin yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine uyma alışkanlıklarının annelerinin eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir [F (5, 848) = 2,900, p<.05]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan LSD testi sonucunda, anneleri ortaokul mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine uyma alışkanlıklarına (\bar{x} =25,12), anneleri okuma yazma bilmeyen Türkçe öğretmeni adaylarına (\bar{x} =22,85) göre daha fazla sahip olduğu söylenebilir. Yine anneleri ortaokul mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine uyma alışkanlıklarına (\bar{x} =25,12) örgün öğretime dâhil olmamış ancak okuma yazmayı bilen annelerin Türkçe öğretmeni adayı olan çocuklarına (\bar{x} =23,08) göre daha fazla sahip oldukları söylenebilir. Anneleri üniversite mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine uyma alışkanlığının (\bar{x} =26,09) anneleri okuma yazma bilmeyen Türkçe öğretmeni adaylarının yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine uyma alışkanlığından (\bar{x} =22,85) daha fazla olduğu görülmektedir. Benzer şekilde anneleri üniversite mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine uyma alışkanlığının (\bar{x} =26,09) anneleri örgün öğretime dâhil olmamış ancak okuma yazmayı bilen annelerin Türkçe öğretmeni adayı olan çocuklarına (\bar{x} =23,08) göre daha fazladır denilebilir.

Öğrencilerin yazma yeterliliklerinin annelerinin eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir [F (5, 848) = 2,593, p<.05]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan LSD testi sonucunda, anneleri ilkokul mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazma yeterliliklerinin (\bar{x} =26,66), anneleri okuma yazma bilmeyen Türkçe öğretmeni adaylarına (\bar{x} =22,85) göre daha fazla olduğu söylenebilir. Yine anneleri ortaokul mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazma yeterliliklerinin (\bar{x} =25,12) okuma yazmayı bilmeyen annelerin Türkçe öğretmeni adayı olan çocuklarına (\bar{x} =25,69) göre daha fazla olduğu söylenebilir. Anneleri ortaokul mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazma yeterliliklerinin (\bar{x} =27,84) anneleri okuma yazma bilen Türkçe öğretmeni adaylarının yazma yeterliliklerinden (\bar{x} =26,36) daha fazla olduğunu söyleyebiliriz. Yine anneleri ortaokul mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazma yeterliliklerinin (\bar{x} =27,84) anneleri lise mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının (\bar{x} =25,81) yazma yeterliliklerinden daha fazla olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin yazıyı edebî tür olarak kullanma alışkanlıklarının annelerinin eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir [F (5, 848) = 2,386, p<.05]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan LSD testi sonucunda, anneleri lise mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazıyı edebî tür olarak kullanma alışkanlıklarının (\bar{x} =11,83), anneleri okuma yazma bilmeyen Türkçe öğretmeni adaylarına (\bar{x} =10,55) göre daha fazla olduğu söylenebilir. Yine anneleri lise mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazıyı edebî tür olarak kullanma alışkanlıklarının (\bar{x} =11,83) örgün eğitim almaksızın okuma yazma bilen annelerin Türkçe öğretmeni adayı çocuklarına (\bar{x} =10,67) göre daha fazla olduğu görülmektedir. Anneleri üniversite mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazıyı edebî tür olarak kullanma alışkanlıklarının (\bar{x} =12,30) anneleri

okuma yazma bilmeyen Türkçe öğretmeni adaylarının yazıyı edebî tür olarak kullanma alışkanlıklarından ($\bar{x}=10,55$) daha fazla olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin yazıyı iletişim aracı olarak kullanma alışkanlıklarının annelerinin eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir [F (5, 848) = 6,892, $p<.05$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan LSD testi sonucunda, anneleri okuma yazma bilen Türkçe öğretmeni adaylarının yazıyı iletişim aracı olarak kullanma alışkanlıklarının ($\bar{x}=10,43$), anneleri okuma yazma bilmeyen Türkçe öğretmeni adaylarına ($\bar{x}=9,44$) göre daha fazla olduğu görülmektedir. Anneleri ortaokul mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazıyı iletişim aracı olarak kullanma alışkanlıklarının ($\bar{x}=11,44$) anneleri okuma yazma bilmeyen ($\bar{x}=9,44$) ve anneleri örgün öğretim almaksızın okuma yazma bilen Türkçe öğretmeni adayları olan çocuklarına ($\bar{x}=10,43$) göre daha fazla olduğu görülmektedir. Anneleri lise mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazıyı iletişim aracı olarak kullanma alışkanlıklarının ($\bar{x}=11,54$) anneleri okuma yazma bilmeyen ($\bar{x}=9,44$), anneleri okuma yazma bilen ($\bar{x}=10,43$) ve anneleri ilkokul mezunu olan ($\bar{x}=9,96$) Türkçe öğretmeni adaylarının yazıyı iletişim aracı olarak kullanma alışkanlıklarından daha fazladır denilebilir. Benzer şekilde anneleri üniversite mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazıyı iletişim aracı olarak kullanma alışkanlıklarının ($\bar{x}=12,40$) anneleri okuma yazma bilmeyen ($\bar{x}=9,44$), anneleri okuma yazma bilen ($\bar{x}=10,43$) ve anneleri ilkokul mezunu olan ($\bar{x}=9,96$) Türkçe öğretmeni adaylarının yazıyı iletişim aracı olarak kullanma alışkanlıklarından daha fazla olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin yazma stratejilerini kullanma alışkanlıklarının annelerinin eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir [F (5, 848) = 7,467, $p<.05$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan LSD testi sonucunda, anneleri ilkokul mezunu Türkçe öğretmeni adaylarının yazma stratejilerini kullanma alışkanlıklarının ($\bar{x}=8,49$), anneleri okuma yazma bilmeyen Türkçe öğretmeni adaylarına ($\bar{x}=8,00$) göre daha fazla olduğu görülmektedir. Anneleri ortaokul mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazma stratejilerini kullanma alışkanlıklarının ($\bar{x}=9,66$) anneleri okuma yazma bilmeyen ($\bar{x}=8,00$), anneleri okuma yazma bilen ($\bar{x}=8,48$) ve anneleri ilkokul mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarına ($\bar{x}=8,49$) göre daha fazla olduğu görülmektedir. Anneleri okuma yazma bilmeyen ($\bar{x}=8,00$), anneleri okuma yazma bilen ($\bar{x}=8,48$) ve anneleri ilkokul mezunu olan ($\bar{x}=8,49$) Türkçe öğretmeni adaylarının yazma stratejilerini kullanma alışkanlıkları anneleri lise mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazma stratejilerini kullanma alışkanlıklarına ($\bar{x}=9,052$) göre daha az olduğu görülmektedir. Anneleri okuma yazma bilmeyen Türkçe öğretmeni adaylarının ($\bar{x}=8,00$) yazma stratejilerini kullanma alışkanlıklarının anneleri üniversite mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının ($\bar{x}=9,30$) yazma stratejilerini kullanma alışkanlıklarına daha az sahip oldukları söylenebilir.

Eğitim düzeyi yüksek olan annelerin çocuklarının eğitim düzeyi düşük olan annelerin çocuklarına göre yazma alışkanlığına daha fazla sahiptir denilebilir. Eğitim düzeyi, annenin iyi işlerde istihdam olmasına ve böylece ailenin refah içerisinde yaşamasına yardımcı olmaktadır. Geçim kaygısı taşımayan Türkçe öğretmeni adaylarının yazma alışkanlığına daha fazla sahip olduğu görülmektedir. Tüm alt boyutlarda olduğu gibi yazıyı iletişim aracı olarak kullanma alışkanlığının annenin eğitim düzeyi ile orantılı olduğu görülmektedir. Annesinin eğitim düzeyi ne kadar yükselirse Türkçe öğretmeni adayının yazıyı bir iletişim aracı olarak kullanma alışkanlığına sahip olma durumu da o kadar artmaktadır. Özensel (2004), aile içerisindeki

bireylerin davranışının diğer aile bireyleri açısından önemli olduğunu belirtmektedir. Bu yüzden aile ilişkilerinde sıcaklık, samimiyet önemlidir. Çocukların eğitiminde annenin rolü çok önemlidir. Çocuk-anne ilişkisi duygusal olarak başlar. Çocuk annesinin kendisini sevdiğini hissettiği için annesi tarafından gelen her davranışı koşulsuz olarak kabul eder (Akt. Pala Günkan, 2007, 48).

3.3. İkinci Alt Problemine Ait Bulgu ve Yorumlar

Araştırmada, “Türkçe öğretmeni adaylarının yazma alışkanlıkları babalarının eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?” olarak ifade edilen alt probleme cevap bulmak amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazma Alışkanlıklarının Babalarının Eğitim Düzeylerine Göre F testi Sonuçları

Boyut	Babanın eğitim düzeyi	N	\bar{x}	S	Varyansın kaynağı	Kareler Tc	Sc	Kareler Ort.	F	P	Fark (LSD)
Yazım kurallarını noktalama işaretlerine uyma	1. Okuma yazma bilmiyor	48	20,84	6,93	Gruplararası	378,84	5	75,77	2,341	,040*	2>1
	2. Okuma yazma biliyor	99	23,45	6,11	Grupiçi	27450,31	848	32,37			3>1
	3. İlkokul mezunu	314	23,74	5,69	Toplam	27829,16	853	4>1			
	4. Ortaokul mezunu	130	23,63	5,25				5>1			
	5. Lise mezunu	174	23,78	5,34				6>1			
	6. Üniversite mezunu	89	23,78	5,75							
Yazma yeterliliği	1. Okuma yazma bilmiyor	48	26,42	5,06	Gruplararası	54,87	5	10,97	,442	,819	
	2. Okuma yazma biliyor	99	26,23	5,23	Grupiçi	21042,32	848	24,81			
	3. İlkokul mezunu	314	26,22	4,89	Toplam	21097,19	853				
	4. Ortaokul mezunu	130	26,45	4,52							
	5. Lise mezunu	174	26,14	4,96							
	6. Üniversite mezunu	89	27,01	5,63							
Yazıyı edebî tür olarak kullanma	1. Okuma yazma bilmiyor	48	10,61	4,09	Gruplararası	60,39	5	12,08	,841	,521	
	2. Okuma yazma biliyor	99	10,90	3,98	Grupiçi	12183,56	848	14,37			
	3. İlkokul mezunu	314	10,83	3,65	Toplam	12243,95	853				
	4. Ortaokul mezunu	130	10,84	3,51							
	5. Lise mezunu	174	10,96	3,65							
	6. Üniversite mezunu	89	11,69	4,49							
Yazıyı iletişim amaçlı olarak kullanma	1. Okuma yazma bilmiyor	48	8,88	3,62	Gruplararası	426,57	5	85,31	5,680	,000*	5>1, 5>3, 5>4
	2. Okuma yazma biliyor	99	10,10	3,85	Grupiçi	12736,56	848	15,02			
	3. İlkokul mezunu	314	9,75	3,83	Toplam	13163,14	853	6>1, 6>2, 6>3, 6>4			
	4. Ortaokul mezunu	130	9,92	3,56							
	5. Lise mezunu	174	10,88	4,19							
	6. Üniversite mezunu	89	11,65	4,00							
Yazma stratejisi kullanma	1. Okuma yazma bilmiyor	48	7,09	2,72	Gruplararası	221,04	5	44,21	6,618	,000*	2>1, 3>1, 4>1
	2. Okuma yazma biliyor	99	8,66	2,82	Grupiçi	5664,31	848	6,68			5>1, 5>3, 5>4,

3. İlkokul mezunu	314	8,31	2,52	Toplam	5885,35	853	6>1, 6>3, 6>4
4. Ortaokul mezunu	130	8,37	2,36				
5. Lise mezunu	174	9,11	2,59				
6. Üniversite mezunu	89	9,23	2,77				

*p<.05

Tablo 2'deki veriler incelendiğinde, öğrencilerin yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine uyma alışkanlıklarının babalarının eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir [F (5, 848) = 2,341, p<.05]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan LSD testi sonucunda, babası okuma yazma bilmeyen Türkçe öğretmeni adaylarının (\bar{x} =20,84) yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine uyma alışkanlıklarına babası okuma yazma bilen (\bar{x} =23,45), babası ilkokul mezunu (\bar{x} =23,74), babası ortaokul mezunu (\bar{x} =23,63), babası lise mezunu (\bar{x} =23,78) ve babası üniversite mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarına (\bar{x} =23,78) göre daha az sahip olduğu söylenebilir.

Analiz sonuçlarına göre, yazma yeterliliğinin Türkçe öğretmeni adaylarının babalarının eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir [F (5, 848)= ,442, p> .05]. Bu bulgudan hareketle babalarının eğitim düzeyleri farklı olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazma yeterlilikleri benzer düzeydedir denilebilir.

Öğrencilerin yazıyı edebî tür olarak kullanma alışkanlıklarının babalarının eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir [F (5, 848) = ,841, p>.05]. Bu bulgudan hareketle babalarının eğitim düzeyleri farklı olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazma yeterliliklerini benzer düzeyde kullandıkları söylenebilir.

Öğrencilerin yazma stratejilerini kullanma alışkanlıklarının babalarının eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir [F (5, 848) = 6,618, p<.05]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda, babaları okuma yazma bilmeyen Türkçe öğretmeni adaylarının yazma stratejilerini kullanma alışkanlıklarına (\bar{x} =7,09), babaları okuma yazma bilen (\bar{x} =8,66), babaları ilkokul mezunu olan (\bar{x} = 8,31), babaları ortaokul mezunu olan (\bar{x} =8,37) ve babaları lise mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarından (\bar{x} =9,11) daha az sahip olduğu söylenebilir. Ayrıca öğrencilerden, babaları lise mezunu olanların yazma stratejilerini kullanma alışkanlıklarına (\bar{x} =9,11), babaları ilkokul mezunu olanların yazma stratejilerini kullanma alışkanlıklarından (\bar{x} =8,31) ve babaları ortaokul mezunu olanların yazma stratejilerini kullanma alışkanlıklarından (\bar{x} =8,37) daha fazla sahip olduğu görülmektedir. Babaları üniversite mezunu olan Türkçe öğretmen adaylarının yazma stratejilerini kullanma alışkanlıklarına (\bar{x} =9,23), babaları okuma yazma bilmeyen Türkçe öğretmeni adaylarından (\bar{x} =7,09), babaları ilkokul mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarından (\bar{x} =8,31) ve babaları ortaokul mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarından (\bar{x} =8,37) daha fazla sahip olduğu söylenebilir. Ancak babaları üniversite mezunu olanlar ile babaları lise mezunu olanlar arasında ve babaları üniversite mezunu olanlar ile babaları okuma yazma bilen Türkçe öğretmeni adayları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

Annenin eğitim düzeyi değişkeninde annenin eğitiminin Türkçe öğretmeni adayının yazma alışkanlığının her boyutuna etki ettiği görülmektedir. Ancak babaların eğitim düzeyi, bazı alt boyutlarda Türkçe öğretmeni adaylarının yazma alışkanlığına etki etmektedir. Babalarının eğitim düzeyi Türkçe öğretmeni adaylarının yazma yeterliliğine ve yazıyı edebî tür olarak kullanmalarına anlamlı düzeyde etki etmemektedir. Bu durum ise bebeklikten itibaren çocuğun yetiştirilmesinde en önemli payın anneye ait olması ile açıklanabilir. Özensel (2004), bazen çocukların eğitimleriyle ilgili tüm sorumlulukların anneye bırakıldığını, babanın yalnızca eve maddi katkı sağladığını ve bu durumun da bireyi etkilediğini belirtmektedir. Devamlı olarak annenin yanında olan çocuk, onunla bütünleşip annesi gibi davranmaktadır

(Akt. Pala Günkan, 2007, 48). Bu durum, çocuğun babasından ziyade annesine daha yakınlık duyduğunu ve ondan etkilendiğini göstermektedir.

4. Sonuçlar

4.1. Birinci Alt Probleme Ait Sonuçlar

Verilerden elde edilen en önemli sonuçlardan biri anneleri üniversite mezunu olanlar ile anneleri lise ve ortaokul mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazma alışkanlıklarının hiçbir alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı bulunmamasıdır. Diğer bir ilgi çekici sonuç ise anneleri lise mezunu olanlarla anneleri ortaokul ve ilkokul mezunu olanlar arasında da yazma alışkanlığının hiçbir alt boyut açısından istatistiksel olarak anlamlı bulunmamasıdır.

Anneleri okuma yazma bilmeyen Türkçe öğretmeni adaylarının yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine uyma alışkanlıkları, yazma yeterlilikleri, yazıyı iletişim aracı olarak kullanma alışkanlıkları ve yazma izlemine kullanma alışkanlıkları, anneleri ortaokul mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarından daha azdır.

Anneleri okuma yazma bilen Türkçe öğretmeni adaylarının yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine uyma alışkanlıkları, yazma yeterlilikleri, yazıyı iletişim aracı olarak kullanma alışkanlıkları ve yazma izlemine kullanma alışkanlıkları, anneleri ortaokul mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarından daha azdır.

Anneleri okuma yazma bilmeyen Türkçe öğretmeni adaylarının yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine uyma alışkanlıkları, yazıyı edebî tür olarak kullanma alışkanlıkları, yazıyı iletişim aracı olarak kullanma alışkanlıkları ve yazma izlemine kullanma alışkanlıkları, anneleri üniversite mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarından daha azdır.

Anneleri üniversite mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine uyma alışkanlıkları ve yazıyı iletişim aracı olarak kullanma alışkanlıkları anneleri okuma yazma bilen Türkçe öğretmeni adaylarından daha fazladır.

Anneleri okuma yazma bilmeyen Türkçe öğretmeni adaylarının yazma yeterlilikleri ve yazma izlemine kullanma alışkanlıkları, anneleri ilkokul mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarından daha azdır.

Anneleri okuma yazma bilmeyen Türkçe öğretmeni adaylarının yazıyı edebî tür olarak kullanma alışkanlıkları, yazıyı iletişim aracı olarak kullanma alışkanlıkları ve yazma izlemine kullanma alışkanlıkları, anneleri lise mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarından daha azdır.

Anneleri okuma yazma bilen Türkçe öğretmeni adaylarının yazıyı edebî tür olarak kullanma alışkanlıkları, yazıyı iletişim aracı olarak kullanma alışkanlıkları ve yazma izlemine kullanma alışkanlıkları, anneleri lise mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarından daha azdır.

Anneleri ortaokul mezunu olan Türkçe eğitimi bölümü öğrencilerinin yazma yeterliliğinin anneleri lise mezunu olanlardan daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır.

Anneleri okuma yazma bilen Türkçe eğitimi bölümü öğrencilerinin yazıyı iletişim aracı olarak kullanma alışkanlıkları, anneleri okuma yazma bilmeyenlerden daha fazladır.

4.2. İkinci Alt Probleme Ait Sonuçlar

Babalarının eğitim durumunun Türkçe eğitimi bölümünde öğrenim gören öğrencilerin yazma yeterliliklerini ve yazıyı edebî tür olarak kullanma alışkanlıklarını etkilemediği sonucuna varılmıştır.

Babaları okuma yazma bilmeyen Türkçe öğretmeni adaylarının yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine uyma alışkanlıkları babaları okuma yazma bilenlerden, ilkokul mezunu olanlardan, ortaokul mezunu olanlardan, lise mezunu olanlardan ve üniversite mezunu olanlardan azdır. Bu sonuç dışında, babalarının eğitim durumları Türkçe eğitimi bölümünde öğrenim gören öğrencilerin yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine uyma alışkanlıklarını etkilememektedir.

Babaları lise mezunu olan Türkçe eğitimi bölümü öğrencilerinin yazıyı iletişim aracı olarak kullanma alışkanlıkları, babaları okuma yazma bilmeyen, ilkokul mezunu ve ortaokul mezunu Türkçe öğretmeni adaylarından daha yüksektir. Benzer şekilde, babaları üniversite mezunu olan öğrencilerin yazıyı iletişim aracı olarak kullanma alışkanlıkları, babaları okuma yazma bilmeyen, okuma yazma bilen, ilkokul mezunu ve ortaokul mezunu Türkçe öğretmeni adaylarının yazıyı iletişim aracı olarak kullanma alışkanlıklarından daha yüksektir.

Babaları lise mezunu olanlar ile üniversite mezunu olanların ve babaları lise mezunu olanlar ve okuma yazma bilenlerin yazıyı iletişim aracı olarak kullanma alışkanlıkları benzer düzeydedir.

Babaları okuma yazma bilmeyen Türkçe öğretmeni adaylarının yazma stratejilerini kullanma alışkanlıkları babaları okuma yazma bilenlerden, ilkokul mezunu olanlardan, ortaokul mezunu olanlardan ve lise mezunu olanlardan daha azdır.

Babaları lise mezunu olan Türkçe öğretmeni adaylarının yazma stratejilerini kullanma alışkanlıkları babaları ilkokul mezunu olanlardan ve babaları ortaokul mezunu olanlardan daha fazladır.

Babaları üniversite mezunu olan öğrencilerin yazma stratejilerini kullanma alışkanlıkları, babaları okuma yazma bilmeyenlerden, ilkokul mezunu olanlardan ve ortaokul mezunu olanlardan daha fazladır.

Babaları üniversite mezunu olanların yazma stratejilerini kullanma alışkanlıklarıyla babaları örgün öğretime dâhil olmaksızın okuma yazma bilen Türkçe öğretmeni adaylarının alışkanlıkları benzer düzeydedir.

5. Öneriler

Anne ve babaların eğitim düzeylerinin yükseltilmesi için üniversitelerde birtakım kurslar düzenlenmelidir. Kurslar, çocukları üniversitede eğitim görenler için değil, tüm halkı kapsar nitelikte olmalıdır. Bu kurslarda verilecek eğitimle ilgili Halk Eğitim Merkezleri ile işbirliği yapılarak ortak bir çalışma takvimi belirlenebilir.

Ebeveyn eğitiminin mümkün olmadığı ya da çok zor gerçekleşeceği ortamlarda gönüllü Türkçe öğretmeni adayları köylere, kasabalara giderek hem bir öğretmenlik

uygulaması yapmalı hem de farklı bir deneyim elde etmelidir. Böylece öğretmenlik zevkini farklı yaş gruplarında da tatmalı ve faydalı olduğu insanların mutluluğunu paylaşarak mesleğe ısınmalıdır.

Okuma ve yazma arasındaki sıkı bağ göz önünde bulundurulmalıdır. Aileler, evlerinde mutlaka bir kitaplık bulundurmalı ve bu kitaplıktan istifade etmelidir. Böylece evde yetişen çocuk da sosyal öğrenme yoluyla aile bireylerinin davranışlarını taklit yoluna gidecektir.

Türkçe öğretmeni adayları ve ailelerini de kapsayan projelerle ebeveyn ve birey eğitimi sağlanmalıdır. Sözelimi Yazılı Anlatım I, II derslerinde anne ve babanın evlilik anılarını onlardan dinleyerek kaleme alınız, babanızın ilk maaşıyla ne aldığını öğrenerek bununla ilgili bir hikâye yazınız. Yeni doğan kardeşinizin isminin nasıl konulduğunu annenizden öğrenerek yazınız. Türk geleneklerine göre bu tür törensel adetler hem ailenin anlatım şevkini artırır hem de öğrencinin kendi ailesine ait, kendinden bir şeyi kaleme alması onun yazmaya olan isteğini pekiştirir.

Türkçe öğretmeni adayları yazmaya teşvik edilmelidir. Türkçe eğitimi bölümünde öğrenim görenlerin aileleri ile ortaklaşa yazdıkları öyküleri, denemeleri şiirleri bir deftere derlemeleri istenebilir. Derlenen bu türlerin içlerinde niteliği iyi olan yazıların üniversitede, dergi ve gazetelerde yayımlamaları sağlanabilir.

Ek:

Yazma Alışkanlığı Ölçeği

Aşağıdaki veri toplama aracı iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgi formu vardır. İkinci bölümde ise yazma alışkanlığına ilişkin çeşitli ifadeler tablolar halinde verilmiştir. Bu araştırma tamamen bilimsel amaç taşımaktadır. Bu nedenle adınızı ve soyadınızı yazmayınız. Vereceğiniz samimi cevaplardan dolayı teşekkür ederim.

Nur Hümeyra ÖZDEMİR

Birinci Bölüm

1. Cinsiyetiniz: () K () E
 2. Öğrenim Türünüz: () Birinci Öğretim () İkinci Öğretim
 3. Sınıfınız: () 1 () 2 () 3 () 4

İkinci Bölüm

Yazma alışkanlığıyla ilgili aşağıdaki ifadelere hangi oranda katılıyorsanız karşısındaki ilgili sütunu “x” ile işaretleyiniz.

İFADELER	Her zaman	Sık sık	Ara sıra	Nadiren	Hiçbir zaman
1. Nesir yazıları yazarım.					
2. Öykü yazarım.					
3. Günlük tutarım.					
4. Deneme yazarım.					
5. E-posta ile bilgi alışverişinde bulunurum.					
6. İnternet üzerinden bir sitede yazı yazarım.					
7. Sosyal paylaşım sitelerinde (facebook, twitter, youtube vb.) yorum yaparken noktalama işaretlerini doğru kullanmaya dikkat ederim.					
8. Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerimi yazarak ifade ederim.					
9. Duygularımı yazılı bir biçimde kolaylıkla ifade ederim.					
10. E-postalarım, telefon mesajlarımda ve İnternetteki mesajlaşmalarım Türkçe karakter kullanmaya dikkat ederim.					
11. Kitap okurken not tutarım.					
12. Yazdığım metinleri görsel materyallerle zenginleştiririm.					
13. Özgeçmişimi rahatlıkla yazarım.					
14. Yazarken anlatım biçimlerinden (açıklama, tartışma, betimleme, öyküleme vb.) yararlanırım.					
15. Yazımı etkileyici ifadelerle sonuca bağlarım.					
16. Bana verilen bir atasözünü, vecizeyi ya da kelimeleri kompozisyon kurallarına uygun bir biçimde yazarım.					
17. E-postalarım, telefon mesajlarımda ve İnternetteki mesajlaşmalarım noktalama işaretlerini doğru kullanmaya dikkat ederim.					
18. Kişisel bir mektupta, e-postada haber, olay ve gelişmeler hakkında bilgiler veririm.					
19. Kimseden yardım almadan dilekçe yazarım.					
20. Yazılarıma başlık bulmada problem yaşamam.					
21. Duygularımı yazılı bir şekilde ifade ederken ya da not tutarken yazma kurallarına dikkat ederim.					

22. Tanıdıklarım ya da iş arkadaşlarımla faks, e-posta aracılığı ile b alışverişinde bulunurum.					
23. Konferans ya da herhangi bir konuşmayı dinlerken not alırım.					
24. Sosyal paylaşım sitelerinde (facebook, twitter, youtube vb.) yo yaparken yazım kurallarını doğru kullanmaya özen gösteririm.					
25. E-postalarım, telefon mesajlarımda ve İnternetteki a mesajlaşmalarım, yazım kurallarını doğru kullanmaya dikkat ederim.					

KAYNAKÇA

- AKTAŞ, Ş., GÜNDÜZ, O. (2004). Yazılı ve Sözlü Anlatım Kompozisyon Sanatı. Ankara: Akçağ Yayınları.
- GÖĞÜŞ, B. (1978). Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi. Ankara: Gül Yayınevi.
- BAYRAM, Y. (2009). Kuramdan Uygulamaya Yazma Yöntemleri. İstanbul: Kriter Yayınları.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2010). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2011). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- İSLAMOĞLU, A. H. (2009). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.
- İŞERİ, K. (2010). “Türk Üniversite Öğrencilerinin Deyimleri Tahmin Etme Durumları” Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi, S. 27, s. 385–405.
- KARASAR, N.(2006). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın-Dağıtım..
- KLİNE, R. B. (2011). Principles and Practice of Structural Equation Modeling (3rd edition). New York: The Guilford Pres.
- ÖZDEMİR, N. H. (2011). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya.
- ÖZTÜRK, E.(2007). İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Yaratıcı Yazma Becerilerinin Değerlendirilmesi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- PALA GÜNKAN, H. E. (2007). Ailenin İlköğretim Öğrencilerinin Eğitimi Üzerindeki Etki Düzeyinin Belirlenmesi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- YAYLI, D.(2008). “Yazma”, Etkinliklerle Türkçe Öğretimi İstanbul: Ekin Yayınevi.